

АУТСОРСИНГ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Наведено визначення аутсорсингу, розкрито його суть, проведено аналіз зарубіжного досвіду надання аутсорсингових послуг, наведено переваги аутсорсингу для вітчизняних підприємств.

Ключові слова: аутсорсинг, ринок аутсорсингу, оптимізація витрат.

V. A. BODNARYUK
Lviv Academy of Commerce

OUTSOURCING AS A WAY TO OPTIMIZE THE COSTS OF THE COMPANY

Abstract – The definition of outsourcing and its essence is disclosed, it carried out a comprehensive review of foreign experience in providing outsourcing services; the benefits of outsourcing to domestic enterprises are described in the article.

Key words: outsourcing, outsourcing market, costs optimization.

Постановка проблеми. В останні роки все більше підприємств надають перевагу концентрації господарської діяльності на основних напрямках. При цьому неосновні (невластиві) складові бізнесу передаються незалежним зовнішнім виконавцям – аутсорсерам. Дослідження необхідності та ефективності аутсорсингових процесів є важливою проблемою для підприємств усіх галузей економіки. Її ефективне вирішення дозволить, зокрема, закласти міцний фундамент обґрунтування економічної стратегії діяльності підприємств на майбутнє.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам впровадження аутсорсингу присвячено, в основному, праці західних (Ж.Л. Бравар, М. Доннеллан, К. Ендрейд, Г. Кассіді, С. Клементс, Дж. Кросс, Р. Морган, Б. П'ячо, Т. Фрідман, Дж. Хейвуд, Р. Чапмэн), а також російських учених-економістів (З. Айвазян, Б. Анікін, А. Івлєв, С. Календжян, А. Лазарєв, Д. Михайлов, Т. Родкіна, І. Руда).

Аутсорсинг активно запроваджується в західній бізнес-практиці й поступово набуває популярності серед вітчизняних компаній. Але відсутність ґрунтовних досліджень ефективності аутсорсингу в діяльності суб'єктів підприємництва створює низку проблем, пов'язаних із його застосуванням як ефективного інструмента вирішення прикладних завдань.

Формулювання цілі статті. З огляду на незначну глибину дослідження ефективності застосування аутсорсингу в практичній діяльності підприємств метою нашого дослідження є розробка теоретичних підходів та практичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію витрат, а відтак, збільшення абсолютної суми прибутку шляхом передачі підприємством неосновних (невластивих) функцій для виконання стороннім суб'єктам господарювання – аутсорсерам.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аутсорсинг перекладається з англійської як використання зовнішнього ресурсу та означає передачу функцій однієї компанії іншій, що спеціалізується в певній сфері [2, с. 77]. Сенс аутсорсингу полягає в тому, що відповідальність за організацію та виконання певної непрофільної для підприємства роботи бере на себе стороння організація, що спеціалізується на цьому виді діяльності, – аутсорсер.

Від звичайного сервісу аутсорсинг відрізняється довгостроковим характером. Як правило, на аутсорсинг передаються функції з професійної підтримки безперебійної роботи цілих систем та інфраструктури за довгостроковим (більше одного року) контрактом. Результатом аутсорсинга є підвищення якості кінцевого продукту (послуги) підприємства.

Основними сферами застосування аутсорсингу в світовій практиці є:

- ІТ-аутсорсинг (ІТО) – передача зовнішній структурі функцій, пов'язаних з розробкою, впровадженням та супроводженням інформаційних систем;
- аутсорсинг бізнес-процесів (ВРО) – використання можливостей аутсорсера для організації та забезпечення виконання власних специфічних функцій та бізнес-завдань підприємства;
- аутсорсинг управління знаннями (КРО) – управління процесами, що вимагають глибокого вивчення або серйозної аналітичної обробки даних, формування та управління базами знань, щ надалі можуть використовуватися, наприклад для підтримки прийняття рішень.

З урахуванням вітчизняних особливостей ведення бізнесу підприємствам в Україні є сенс скористатися послугою аутсорсингу, якщо процеси:

- не є ключовими, але вимагають високої кваліфікації та наявності експертизи: функція головного бухгалтера, податкове консультування, підготовка і подання бухгалтерської та податкової звітності;
- складаються з великої кількості завдань, що повторюються: нарахування та виплата заробітної плати, ведення дебіторської заборгованості та рахунків до отримання, кадрове адміністрування;

– вимагають спеціальних знань, але не належать до ключових: реєстрація юридичної особи, отримання дозволу на роботу, пошук і підбір персоналу.

Основною причиною переходу до аутсорсингу є скорочення витрат підприємства. При цьому виникає питання: як оцінити вартість? Часто при порівнянні собівартості реалізації тієї чи іншої функції всередині компанії та комерційної пропозиції аутсорсера керівництво не бере до уваги велику кількість непрямих витрат, які несе компанія при самостійній реалізації процесу. Для найповнішого порівняння слід враховувати не тільки заробітну плату своїх співробітників і податкові відрахування, а й інші статті витрат: надання працівникам соцпакетів, оренда офісних площ та обладнання, автоматизація робочих місць, ІТ-підтримка, навчання і підвищення кваліфікації персоналу, сплата штрафів при накладенні санкцій і т.п. При коректному економічному розрахунку та правильній організації подальшої роботи з аутсорсером економія від передачі на аутсорсинг непрофільних бізнес-процесів може досягати 30 % [3, с. 53].

Звичайно, економія – це серйозний аргумент на користь аутсорсингу, тим не менш, не варто забувати, що переваги від роботи з аутсорсером лежать в набагато ширшій площині:

- скорочення ризиків за рахунок поділу відповідальності між аутсорсером та замовником;
- отримання необхідної гнучкості для підтримки зміни масштабів бізнесу, незалежність від власного штату;
- переваги віддаленого обслуговування, особливо для територіально розподілених компаній з великою філіальною структурою.

Якщо брати до уваги досвід західних країн, то слід відмітити, що за кордоном аутсорсинг бізнес-процесів активно розвивається. В даний час глобальні корпорації відновилися після наслідків кризи і, незважаючи на очікування її нової хвилі, більш активно укладають великі аутсорсингові угоди.

Більшість великих міжнародних угод аутсорсингу було укладено в 2000–2010 рр. із загальним обсягом угод на 2011 р. у \$ 32,0 млрд у річному обчисленні. Клієнтами аутсорсерів є такі структури, як Procter&Gamble, Levi Strauss, Cemex, Microsoft, Norway Post, Barclays, основними постачальниками IBM, HCL, Xerox, Capgemini, Cognizant, Accenture, Genpact, TCS. У всіх цих угодах провідною метою є досягнення саме фінансової ефективності, скорочення витрат на функціонування непрофільних напрямів діяльності. У 2012–2013 рр., удосконаливши стару схему роботи, постачальники та покупці аутсорсингових послуг приходять до іншого висновку. Їх цікавить не рутинна обробка первинних документів третьою стороною, вони шукають партнера-аутсорсера, який зміг би і захотів зрозуміти їх бізнес, додав йому цінності не за рахунок економії, а в результаті підвищення ефективності, якісного поліпшення процесів.

В Україні ринок аутсорсингу також починає розвиватися. В одних напрямках (розрахунок заробітної плати, податковий консалтинг) він розвинений сильніше, ніж в інших (аутсорсинг бухгалтерії). Якщо говорити про бухгалтерську сферу, найчастіше використовується модель імплантат (коли аутсорсер надає працівника, який проводить в офісі замовника весь робочий час або його частину, виконуючи певні завдання). Багато компаній в Україні передають на аутсорсинг розрахунок заробітної плати.

Для практичної оцінки вигоди аутсорсингового проекту наведемо приклад з досвіду роботи української компанії-аутсорсера. Замовник послуг провадить господарську діяльність у сфері виробництва пакувальних матеріалів, володіє заводом на півдні країни та офісом (представництвом) в м. Києві. Всього в структурі задіяно 600 осіб, зокрема, 12 співробітників кийського офісу. В кінці 2011 р. підприємство передало розрахунок заробітної плати на аутсорсинг. Причини – невдоволення внутрішньою якістю процесу та бажання зменшити витрати. Раніше за цей процес в компанії відповідали три співробітника – два бухгалтера та головний бухгалтер. В результаті застосування аутсорсинг-послуги за 2012 рік економія становила 20 %. Також варто відзначити, що тепер за коректність розрахунку відповідає компанія-аутсорсер, а це є важливим моментом у зв'язку з постійними змінами законодавства. Зниження рівня фінансових і адміністративних ризиків компанії стало суттєвою перевагою аутсорсинг-рішення (табл. 1).

Таблиця 1

Витрати компанії на операції з нарахування заробітної плати власними силами та з використанням аутсорсингу

Вартість	Нарахування заробітної плати	
	ресурсами компанії з використанням аутсорсингу	
Послуги за договором	Ні	Так
Заробітна плата бухгалтера	Так	Ні
Нарахування на ФОП працівників	Так	Ні
Надання працівникові окремих пільг (страхування життя тощо)	Так	Ні
Спеціалізоване програмне забезпечення, правові бази	Так	Ні
Організація робочих місць працівників	Так	Ні
Штрафні санкції за результатами перевірок контролюючими органами	Так	Ні
Витрати на підбір нових працівників	Так	Ні
Витрати на навчання та розвиток працівника	Так	Ні

Висновки. Отже, враховуючи зазначене, можна стверджувати про значні перспективи розвитку в Україні аутсорсингу, зокрема, і як засобу оптимізації витрат підприємств. При цьому незначний наразі обсяг ринку пояснюється тим, що останній поки перебуває в стадії формування, потенційні користувачі мало поінформовані про переваги цього виду сервісу. Вивчивши світовий досвід, можна прийти до висновку, що в Україні ситуація незабаром зміниться в напрямку, схожому з світовим.

Література

1. Україна. Закони. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : від 16.07.1999 р., № 996-XIV / Верх. Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Козка А. Аутсорсинг: допомога ізвне / А. Козка // Справочник економіста. – 2013. – № 1. – С. 77–83.
3. Макаренко М. Мировые тренды аутсорсинга бизнес-процессов / М. Макаренко // Генеральный директор. – 2013. – № 3. – С. 52–55.
4. Макаренко М. Трансформация аутсорсинга финансовой функции / М. Макаренко // Генеральный директор. – 2013. – № 4. – С. 26–29.

References

1. Ukraina. Zakony. Pro buhgaltersky oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [Elektronnyy resurs] : vid 16.07.1999, № 996-XIV / Verh. Rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Kozka A. Outsoryng: pomosch izvne / A. Kozka // Spravochnik ekonomista. – 2013. – № 1. – S. 77–83.
3. Makarenko M. Mirovye trendy outsorsinga biznes-procesov / M. Makarenko // Generalny director. – 2013. – № 3. – S. 52–55.
4. Makarenko M. Transformaciya of outsorsinga finansovoy funkcyi / M. Makarenko // Generalny director. – 2013. – № 4. – . 26–29.

Надіслана/Written: 25.05.2013 р.
Надійшла/Received: 28.05.2013
Рецензент: д.е.н., проф. О. О. Орлов